

Секція 1. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ВІДТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО КАПІТАЛУ

Березорудський А. М.,

аспірант кафедри статистики та ММЕ

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ольвінська Ю. О.

ОЦІНКА ДИНАМІКИ РІВНЯ УРБАНІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Рівень урбанізованості - це співвідношення кількості населення, що проживає в містах, до загальної кількості населення в певній території. Це показник, який використовується для визначення ступеня розвитку міського середовища в конкретному регіоні або країні. Рівень урбанізованості може бути високим, середнім або низьким і залежить від розміру та кількості міст, їх розвитку та населення.

Високим вважають рівень урбанізації понад 50 %, середнім – 20–50%, низьким – менше ніж 20%. Урбанізація в Україні у 2022 році складала 69,7%, щоб зрозуміти багато це чи мало, візьмемо для прикладу сусідні країни, так за даними ООН у 2020 році урбанізація в Білорусі складала 81%, Росії – 75%, Угорщині – 72%, Польщі – 61%, Румунії – 55%, Словаччині – 54%, Молдові – 43% [1]. Можна сказати, що Україна має високий рівень урбанізації, але не найвищий серед сусідів.

Рівень урбанізації в Україні високий, але розподіляється по країні не рівномірно, різниця між найбільш та найменш урбанізованим складає 2,5 рази. Так дуже урбанізованими є такі регіони, як Донецька (91,0%), Луганська (87,2%), Київська (85,5%), Дніпропетровська (84,2%), Харківська (81,4%) області в яких рівень вище 80%, а серед мало урбанізованих, в яких урбанізація складає нижче 50%, Рівненська (47,5%), Тернопільська (46,1%), Івано-Франківська (44,6%), Чернівецька (43,3%) та Закарпатська (37,2%) області.

За аналізований період урбанізованість зросла у всіх областях окрім Закарпатської де вона не змінилася, та Рівненської у якій вона зменшилася на 0,3 відсоткових пункти. Найбільше зростання було зафіксоване у Хмельницькій та Чернігівській областях – по 2,8 в.п. Загальний рівень урбанізованості України збільшився на 0,9 в.п..

Крім того що рівень урбанізації окремих областей має великий розкид, є ще одна особливість урбанізації в Україні – це зростання урбанізації, при скороченні загальної чисельності населення, ба більше урбанізація зростає при скороченні чисельності міського населення. Таке може відбуватися тільки в одному випадку, коли темп скорочення чисельності сільського населення випереджає темп скорочення міського населення.

За даними Державної служби статистики, населення України за 10 років скоротилося на 2 млн 687 тис. осіб. Міське населення скоротилося на 2 млн. 687 тис. осіб, або на 8,6%. В той же час сільське населення скоротилося на 1 млн. 779 тис. осіб, тобто на 12,5%. Такий стан справ характерний для усіх областей України, окрім Київської, Івано-Франківської та Чернівецької областей, де чисельність міського населення зросла на 4,8%, 0,8% і 0,8% відповідно. При цьому єдиним регіоном де зросла чисельність сільського населення стала Київська область, де зростання порівняно з 2012 роком склало 4%.

Отже можна зробити наступні висновки. Загальна тенденція в Україні полягає в тому, що населення зменшується як у сільських, так і у міських районах, але спад в сільських районах виявляється більшим. Це свідчить про те, що люди віддають перевагу переїзду до міст для отримання кращих можливостей праці, освіти та життя.

Також слід зазначити, що рівень урбанізації в Україні неоднаковий по регіонах. Найвищий рівень урбанізації спостерігається в Донецькій, Луганській, Київській, Дніпропетровській та Харківській областях, де більше 80% населення проживає в містах. Найнижчий рівень урбанізації спостерігається в Закарпатській області, де лише 37,2% населення проживає в містах.

Загалом, рівень урбанізації в Україні зростає, що може свідчити про поступовий розвиток міського середовища та збільшення його привабливості для населення. Однак, важливо звернути увагу на нерівномірний розподіл урбанізованості по регіонах та потребу вирішення проблем сільських районів, які стикаються з втратою населення та економічного занепаду.

Таблиця 1

Показники динаміки рівня урбанізованості в регіонах України

Регіон	Рівень урбанізації у 2012р., %	Рівень урбанізації у 2022р., %	Δ урбанізації, в.п.	Δ міського населення, осіб	Темп приросту міського населення, %	Δ міського населення, осіб	Темп приросту сільського населення, %
Вінницька	49,9	52,3	2,4	-26198	-3,2	-98474	-12,0
Волинська	51,9	52,2	0,3	-5646	-1,0	-11596	-2,3
Дніпропетровська	83,5	84,2	0,7	-166073	-6,0	-57741	-10,5
Донецька	90,6	91,0	0,4	-293908	-7,4	-49898	-12,0
Житомирська	58,2	59,6	1,4	-37164	-5,0	-57003	-10,7
Закарпатська	37,2	37,2	0,0	-1911	-0,4	-4372	-0,6
Запорізька	77,0	77,5	0,5	-109418	-7,9	-43788	-10,6
Івано-Франківська	43,3	44,6	1,3	4864	0,8	-33170	-4,2
Київська	85,4	85,5	0,1	187474	4,8	26090	4,0
Кіровоградська	62,1	63,7	1,6	-47072	-7,6	-51636	-13,6
Луганська	86,8	87,2	0,4	-137755	-7,0	-32000	-10,6
Львівська	60,8	61,2	0,4	-28481	-1,8	-34324	-3,4
Миколаївська	67,7	68,8	1,1	-47416	-5,9	-38986	-10,3
Одеська	66,8	67,3	0,5	-13442	-0,8	-23463	-3,0
Полтавська	61,3	62,7	1,4	-56766	-6,3	-68146	-11,9
Рівненська	47,8	47,5	-0,3	-10429	-1,9	-2043	-0,3
Сумська	67,6	69,8	2,2	-56034	-7,2	-60527	-16,2
Тернопільська	44,0	46,1	2,1	-3558	-0,7	-55160	-9,1
Харківська	80,1	81,4	1,3	-82129	-3,7	-61090	-11,2
Херсонська	61,1	61,4	0,3	-47354	-7,1	-34415	-8,2
Хмельницька	55,2	58,0	2,8	-14890	-2,0	-76452	-12,9
Черкаська	56,2	57,3	1,1	-52848	-7,4	-63711	-11,4
Чернівецька	42,3	43,3	1,0	2932	0,8	-17739	-3,4
Чернігівська	63,2	66,0	2,8	-54083	-7,9	-75111	-18,7
АР Крим	67,8	...	..	...	...	...	...
Україна	68,8	69,7	0,9	-2687166	-8,6	-1779136	-12,5

References:

1. Інформаційний портал ООН [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.sdg6data.org/ru/country-or-area/Belarus>
2. Демографічний щорічник «Населення України за 2011 рік» / Державна служба статистики України, 2012
3. Демографічний щорічник Населення України за 2021 рік / Державна служба статистики України, 2022